КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЛІНГВІСТИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Факультет туризму, бізнесу і психології
Кафедра психології і туризму

ЗАТВЕРДЖУЮ
Проректор з навчально-виховної роботи
_____ Мирослав СОЛОВЕЙ
«27» червня 2022 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Експериментальна психологія

галузь знань	***05 соціальні та поведінкові науки***
спеціальність	***053 психологія***
освітній рівень	***бакалавр***
освітня програма	***Практична психологія***
статус дисципліни	***нормативна***

Форма навчання: *денна*
Навчальний рік: *2022 – 2023*
Семестр: *III – IV*
Кількість кредитів ЄКТС: *6*
Мова навчання: *українська*
Форма підсумкового контролю: *залік, іспит*

КИЇВ – 2022

Розробник:
Тарнавська О. В., викладач кафедри психології і туризму

Схвалено на засіданні кафедри психології і туризму.
Протокол № 17 від «01» червня 2022 року.

Завідувач кафедри Олександр БОНДАРЕНКО

Схвалено на засіданні вченої ради факультету туризму, бізнесу і психології.
Протокол № 9 від «27» червня 2022 року.

Голова вченої ради факультету Наталія ЖДАНОВА

1. **Мета вивчення дисципліни -** формування у здобувачів вищої освіти системи наукових знань про наукове емпіричне психологічне дослідження та вміння його проводити самостійно з етапу створення програми і плану до отримання емпіричної інформації з подальшим її стандартним оформленням; оволодіння професійним психологічним дослідницьким інструментарієм; розвиток наукового професійного мислення студентів, долучення до етичних стандартів наукової дослідницької діяльності.

2. **Загальний обсяг (**відповідно до робочого навчального плану) **–** 6 кредитів ЄКТС; 180 год., у тому числі:

лекції – 28 год.
семінарські заняття – 32 год.
самостійна робота – 120 год.

3. **Передумови до вивчення або вибору навчальної дисципліни**

Експериментальна психологія – комплексна дисципліна, для опанування якої необхідно володіти основами загальної, вікової, соціальної психології, психодіагностики; методами математичної статистики й особливостями їхнього використання у психології.

Анотація навчальної дисципліни:

Навчальна дисципліна «Експериментальна психологія» є обов'язковим компонентом ОП «Практична психологія». Вона займає одне з центральних місць в системі фахової підготовки здобувача віщої освіти зі спеціальності 053 Психологія і сприяє формуванню теоретико-методологічного базису принципів проведення емпіричного дослідження у психології.

Експериментальна психологія включає знання, отримані шляхом спостережень за особливостями поведінки та переживань людини, методи, процедури та інструментарій, який використовується психологами в контрольних умовах та інформацію, яка здобувається при отриманні цих прийомів. Експеримент є провідним методом розуміння і пояснення психічних феноменів.

У курсі розкрито методологічні засади психологічного дослідження, особливості використання експериментального методу в психології, організацію та проведення психологічного експерименту. Передбачається, що впродовж вивчення даного курсу студенти набудуть низку загальних та спеціальних компетенцій, які складуть орієнтувальну основу для подальшої професіоналізації.

Курс викладається протягом III і IV семестрів, і, відповідно, складається з двох навчальних модулей і п'яти змістових модулів. **Модуль перший** називається «Експериментальна психологія у загальному контексті науки» і включає в себе: змістовий модуль 1 «Історія становлення та розвитку експериментальної психології як науки», змістовий модуль 2 «Методологічні засади психологічного дослідження», змістовий модуль 3 «Емпіричні методи

дослідження психіки», змістовий модуль 4 «Основні нормативи експериментальної діяльності. **Модуль другий** «Експеримент як вид практичної діяльності дослідника» містить змістовий модуль 4 «Основні етапи експериментального дослідження» і змістовий модуль 5 «Організація та проведення психологічного експерименту».

5. Завданням вивчення навчальної дисципліни «Експериментальна психологія» є формування таких компетентностей:

Інтегральна компетентність:

ІК. Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у сфері психології, що передбачають застосування основних психологічних теорій та методів та характеризуються комплексністю і невизначеністю умов.

Загальні компетентності:

ЗК1. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
ЗК2. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.
ЗК3. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.
ЗК5. Здатність бути критичним та самокритичним.
ЗК6. Здатність приймати обґрунтовані рішення.
ЗК7. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

Фахові компетентності:

ФК1. Здатність оперувати категоріально-понятійним апаратом психології.
ФК 2. Здатність до ретроспективного аналізу вітчизняного та зарубіжного досвіду розуміння природи виникнення, функціонування та розвитку психічних явищ.
ФК4. Здатність самостійно збирати та критично опрацьовувати, аналізувати та узагальнювати психологічну інформацію з різних джерел.
ФК5. Здатність використовувати валідний і надійний психодіагностичний інструментарій.
ФК6. Здатність самостійно планувати, організовувати та здійснювати психологічне дослідження.
ФК7. Здатність аналізувати та систематизувати одержані результати, формулювати аргументовані висновки та рекомендації.

6. Очікувані результати навчання з дисципліни

Результат навчання (1. знати; 2. уміти; 3. комунікація; 4. автономність і відповідальність)		**Форми навчання** (та / або методи і технології)	**Методи оцінювання та пороговий критерій оцінювання** *(за необхідності)*
Код	**Результат навчання**		
ЗНАТИ:			
1.1.	Предмет, завдання, структуру та методи експериментальної психології	Лекції (традиційні та проблемно-орієнтовані), евристична бесіда, семінари, метод проблемних запитань, самостійна позааудиторна робота	Усне поточне опитування під час аудиторних занять, виконання самостійних завдань (усно та письмово), письмова МКР
1.2.	зміст основних понять експериментальної психології		
1.3.	особливості організації та проведення різних видів емпіричних досліджень, зокрема, експериментальних		
1.4.	критерії вибору методів статистичної обробки результатів дослідження		
УМІТИ:			
2.1.	проводити кваліфікований аналіз сучасних експериментальних досліджень	Семінари традиційні та семінари-дискусії; робота в малих групах; практичні завдання, що виконуються під час самостійної позааудиторної роботи	Усне поточне опитування під час аудиторних занять (індивідуальне та фронтальне), письмова МКР. Оцінювання виконання індивідуальних практичних завдань
2.2.	організовувати та проводити власні емпіричні дослідження		
2.3.	здійснювати відбір і використовувати математико-статистичні методи обробки емпіричних даних		
2.4.	аналізувати, синтезувати, узагальнювати психологічні факти		
КОМУНІКАЦІЯ:			
3.1.	донесення до фахівців і нефахівців інформації, ідей, проблем, рішень та власного досвіду в галузі професійної діяльності	Семінари традиційні та семінари-дискусії; робота в малих групах;	Усне поточне опитування під час аудиторних занять.

3.2.	здатність ефективно формувати комунікативну стратегію в ситуації проведення експериментального дослідження	самостійна позааудиторна робота; рольові та ділові ігри	Оцінювання виконання індивідуальних та групових практичних завдань, письмова МКР
АВТОНОМНІСТЬ І ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ:			
4.1.	здатність самостійно опрацьовувати інформацію, нести відповідальність за виконання завдань	Виконання індивідуальних та групових практичних завдань, підготовка презентацій	Оцінювання виконання індивідуальних та групових практичних завдань, письмова МКР
4.2.	приймати самостійні рішення та відстоювати погляди у розв’язанні професійних завдань		

7. Співвідношення очікуваних результатів навчання з дисципліни із програмними результатами навчання

Результати навчання з дисципліни (код) Програмні результати навчання (назва)	**1.1**	**1.2**	**1.3**	**1.4**	**2.1**	**2.2**	**2.3**	**2.4**	**3.1**	**3.2**	**4.1**	**4.2**
ПРН 1. Аналізувати та пояснювати психічні явища, ідентифікувати психологічні проблеми та пропонувати шляхи їх розв’язання			+		+	+		+	+	+	+	+
ПРН 2. Розуміти закономірності та особливості розвитку і функціонування психічних явищ в контексті професійних завдань		+				+		+				+

ПРН 3. Здійснювати пошук інформації з різних джерел, у т.ч. з використанням інформаційно-комунікаційних технологій, для вирішення професійних завдань	+	+	+				+				+	
ПРН 4. Обґрунтовувати власну позицію, робити самостійні висновки за результатами власних досліджень і аналізу літературних джерел		+			+	+			+	+		+
ПРН 5. Обирати та застосовувати валідний і надійний психодіагностичний інструментарій (тести, опитувальники, проективні методики тощо) психологічного дослідження та технології психологічної допомоги			+			+		+		+	+	+
ПРН 6. Формулювати мету, завдання дослідження, володіти навичками збору первинного матеріалу, дотримуватися процедури дослідження	+	+	+				+	+				+
ПРН 7. Рефлексувати та критично оцінювати достовірність одержаних результатів психологічного дослідження, формулювати аргументовані висновки			+	+	+			+		+	+	+
ПРН 8. Презентувати результати власних досліджень усно / письмово для фахівців і нефахівців	+	+	+	+		+	+	+	+	+	+	+

8. Система оцінювання результатів навчання студентів

Розподіл балів між видами навчальної діяльності змінюється в залежності від форми підсумкового контролю:

семестр	форма підсумкового контролю	види навчальної діяльності здобувача	максимальна кількість балів
III	залік	аудиторна та самостійна робота	**50**
		модульна контрольна робота (МКР)	**50**
		залік	**-**
IV	іспит	аудиторна та самостійна робота	**50**
		модульна контрольна робота (МКР)	**20**
		іспит	**30**

Семестровий рейтинговий бал є сумою рейтингового бала за поточну (аудиторну та самостійну) роботу протягом семестру та рейтингового бала за МКР.

Поточне оцінювання аудиторної та самостійної роботи студентів здійснюється в національній 4-бальній шкалі («5», «4», «3», «2»). Невиконання завдань самостійної роботи, невідвідування семінарських занять позначаються «0».

Критерії оцінювання аудиторної роботи студентів (робота під час семінарів та/або практичних занять)

«5»	*студент демонструє вільне володіння матеріалом теми семінару; ознайомлений з рекомендованою літературою, вміє самостійно знайти відповідь на проблемні запитання, спираючись на лекційний матеріал та першоджерела; вміє вводити та використовувати власні класифікації, аналізувати, робити власні висновки; здатен встановлювати міжтематичні та міжпредметні зв'язки*
«4»	*студент демонструє достатньо вільне володіння матеріалом теми семінару; ознайомлений з рекомендованою літературою та першоджерелами, відповідь на проблемні запитання знаходить за допомогою викладача, спираючись на лекційний матеріал та вивчення першоджерел; допускає неточності та несуттєві (які*

	кардинально не міняють суть) помилки у визначені понять та категорій і т.і., але легко усуває їх завдяки додатковим питанням
«3»	*студент частково володіє матеріалом теми семінару; репродуктивно відбиває зміст лекційного матеріалу та/або основного підручника; допускає помилки у визначені понять та категорій і т.і.; нездатний знайти відповідь на проблемні запитання, чи вирішити проблемні завдання*
«2»	*студент демонструє нездатність розкрити питання семінару; не опанував зміст теми, вкрай слабо знає рекомендовану літературу, не володіє науковими фактами та категоріями, не знає основних закономірностей психічних явищ; показує низький рівень загальногуманітарного та наукового мислення*

Критерії оцінювання позааудиторної самостійної роботи здобувачів

«5»	*робота виконана правильно, повністю і самостійно, відбиває належний рівень знань, та сформованість практичних навичок; оформлена згідно вимог, які висуваються для даного типу завдань; вимоги академічної доброчесності строго дотримані*
«4»	*робота виконана самостійно, містить несуттєві помилки, відбиває належний рівень знань сформованість практичних навичок; оформлена згідно вимог, які висуваються для даного типу завдань; вимоги академічної доброчесності строго дотримані*
«3»	*робота виконана, але містить помилки, відбиває недостатній рівень знань та недостатню сформованість практичних навичок; оформлення роботи не в повній мірі відповідає вимогам, що висуваються для даного типу завдань; вимоги академічної доброчесності дотримані частково*
«2»	*робота виконана на неприйнятно низькому рівні; оформлення не відповідає вимогам; вимоги академічної доброчесності не дотримані*
«0»	*робота не виконана*

Модульна контрольна робота (МКР) проводиться наприкінці семестру і охоплює весь зміст навчального модуля. МКР оцінюється за 4-бальніою шкалою («5», «4», «3», «2»). Трансформація оцінки у рейтинговий бал за МКР проводиться у такий спосіб:

у III семестрі форма підсумкового контролю – **ЗАЛІК**	у IV семестрі форма підсумкового контролю – **ІСПИТ**
«5» - 50 балів «4» - 40 балів «3» - 30 балів «2» - 20 балів Неявка на МКР – 0 балів	«5» - 20 балів «4» -16 балів «3» - 12 балів «2» - 8 балів Неявка на МКР – 0 балів

Критерії оцінювання модульної контрольної роботи студентів

«5»	*при виконанні завдання студент демонструє широку обізнаність у змісті теоретичного матеріалу з дисципліни, дає вірне та коректне визначення основним поняттям і психологічним термінам; вміння самостійно проводити аналіз психологічної ситуації або емпіричних даних та формулювати коректні і вірні коментарі та висновки*
«4»	*при виконанні завдання студент показав достатню обізнаність у змісті теоретичного матеріалу з дисципліни, розуміння принципів підходу до емпіричного вивчення психологічних феноменів, але виявляє при цьому недостатнє вміння самостійно проводити аналіз психологічної ситуації або емпіричних даних та формулювати коментарі і висновки*
«3»	*при виконанні завдання студент показав обмежену обізнаність у змісті теоретичного матеріалу з дисципліни, низьке розуміння принципів підходу до емпіричного вивчення психологічних феноменів, труднощі у проведенні аналізу психологічної ситуації або емпіричних даних та формулюванні коректних та вірних коментарів і висновків*
«2»	*при виконанні завдання студент показав обмежену обізнаність у змісті теоретичного матеріалу з дисципліни, нерозуміння принципів підходу до емпіричного вивчення психологічних феноменів, невміння проводити аналіз психологічної ситуації або емпіричних даних та формулювати коректні і вірні коментарі та висновки*
«0»	*робота не виконана*

Підсумкова оцінка за дисципліну виставляється за наступною схемою**:**

підсумковий рейтинговий бал	оцінка за шкалою ЄКТС	підсумкова оцінка за дисципліну за національною шкалою	
		форма підсумкового контролю – **залік**	форма підсумкового контролю – **іспит**
90 – 100	A	зараховано	відмінно
82 – 89	B		добре
75 – 81	C		
66 – 74	D		задовільно
60 – 65	E		
0 – 59	FX	незараховано	**незадовільно** з можливістю повторного складання

Підсумкова форма контролю у III семестрі – **ЗАЛІК в усній формі.**

Умови допуску до заліку: повне виконання програми курсу та всіх видів робіт, відпрацювання пропущених лекцій і семінарських занять, виконання самостійної роботи, успішне виконання модульної контрольної роботи.

- ✓ Студенти, які мають семестровий рейтинговий бал з дисципліни **60 і вище**, отримують оцінку «зараховано» і відповідну оцінку в шкалі ЄКТС без складання заліку.
- ✓ Студенти, які мають семестровий рейтинговий бал з дисципліни **59 і нижче**, складають залік і в разі успішного складання їм виставляється оцінка «зараховано» в національній шкалі, а в шкалі ЄКТС – Е та бал 60. Якщо студент під час заліку отримав оцінку «не зараховано», то йому у відомість обліку успішності виставляється оцінка «не зараховано» в національній шкалі, оцінка FX – у шкалі ЄКТС та його семестровий рейтинговий бал за дисципліну.

Критерії оцінювання відповіді на залік:

критерії оцінювання	**шкала оцінювання**	
	«зараховано»	**«не зараховано»**
відповідність відповіді змісту питання	відповідь здобувача повністю відповідає змісту питання. основні проблеми розкриті чітко та в повній мірі	відповідь здобувача лише частково відповідає / не відповідає змісту питання. основні проблеми визначено нечітко / не визначено
повнота і ґрунтовність відповіді	основні питання розкриті повністю і ґрунтовно	основні питання розкриті лише частково і без належної глибини / зовсім не розкриті
термінологічна коректність	здобувач вільно й коректно користується понятійно-категоріальним апаратом дисципліни	здобувач майже не користується професійною термінологією

Оцінка **«зараховано»** виставляється за умови, якщо відповідь здобувача в повній мірі відповідає всім зазначеним критеріям. Оцінка **«не зараховано»** виставляється за умови, якщо відповідь здобувача не відповідає хоча б одному із зазначених критеріїв.

Підсумкова форма контролю у IV семестрі – **ІСПИТ в усній формі.** Здобувачі мають дати відповідь на три питання екзаменаційного білету.

Для допуску здобувача вищої освіти до іспиту необхідним є виконання ним вимог навчального плану і графіка навчального процесу, а саме: усі пропущені аудиторні заняття мають бути відпрацьовані, усі види робіт, передбачені робочою програмою навчальної дисципліни, мають бути виконані.

Максимальний екзаменаційний бал становить **30.** Викладач оцінює відповідь здобувача на іспиті за 4-бальною шкалою. Отримана оцінка трансформується в **екзаменаційний рейтинговий бал** у такий спосіб:

«відмінно» – 30 балів
«добре» – 23 бали
«задовільно» – 18 балів
«незадовільно» – 0 балів

Критерії оцінювання усної відповіді здобувача на іспиті:

«відмінно»	*повна і правильна відповідь на всі питання екзаменаційного білета, здобувач демонструє знання фактологічного матеріалу, основних теоретичних питань курсу, вичерпно відповідає на додаткові запитання викладача, творчо застосовує теоретичний апарат дисципліни*
«добре»	*в цілому правильна відповідь на питання екзаменаційного білета, здобувач вміє робити аналіз і висновки, але на додаткові запитання викладача відповідає з деякими неточностями та недоліками*
«задовільно»	*поверхнева відповідь на питання екзаменаційного білета, здобувач припускається помилок при висвітленні фактологічного матеріалу, частково знає відповідь на запропоновані питання і демонструє наявність окремих елементів самостійного мислення*
«незадовільно»	*відсутність будь-якої відповіді на теоретичні запитання внаслідок незнання програмного матеріалу*

Якщо здобувач на іспиті з дисципліни, з якої він мав семестровий рейтинговий бал **менше 42 балів**, отримує **позитивну** екзаменаційну оцінку («відмінно», «добре», «задовільно»), то йому виставляється підсумкова оцінка з дисципліни за національною шкалою **лише «задовільно»**, за шкалою ЄКТС – **Е**, а в екзаменаційній відомості в графі «Підсумковий рейтинговий бал» ставиться **60 балів**.

9. Програма навчальної дисципліни. Тематичний план занять

№ п/п	№ і назва теми (включно з темами, винесеними на самостійне опрацювання)	Кількість годин			
		денна форма			
		Разом	у тому числі		
			лекції	семінарські/ практичні заняття	самостійна робота
МОДУЛЬ 1. ЕКСПЕРИМЕНТАЛЬНА ПСИХОЛОГІЯ У ЗАГАЛЬНОМУ КОНТЕКСТІ НАУКИ					
Змістовий модуль 1. ІСТОРІЯ СТАНОВЛЕННЯ ТА РОЗВИТКУ ЕКСПЕРИМЕНТАЛЬНОЇ ПСИХОЛОГІЇ ЯК НАУКИ					
1.	Тема 1. Предмет і задачі експериментальної психології	**12**	2	2	8
Змістовий модуль 2. МЕТОДОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ ПСИХОЛОГІЧНОГО ДОСЛІДЖЕННЯ					
2.	Тема 1. Основні напрямки методології наукового дослідження.	**12**	2	2	8
3.	Тема 2. Етичні принципи проведення дослідження.	**14**	2	2	10
Змістовий модуль 3. ЕМПІРИЧНІ МЕТОДИ ДОСЛІДЖЕННЯ ПСИХІКИ					
4.	Тема 1. Класифікація і характеристика емпіричних методів психологічних досліджень.	**14**	2	2	10
5.	Тема 2. Праксиметричні методи психологічного дослідження.	**14**	2	2	10
Змістовий модуль 4.ОСНОВНІ НОРМАТИВИ ЕКСПЕРИМЕНТАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ					
6.	Тема 1. Зміст, функції експерименту. Види та типи експериментів у психології.	**12**	2	2	8
7	Тема 2. Гіпотези у психологічному дослідженні.	**10**	2	2	6
	МКР	**2**			
	Разом за модулем 1	**90**	**14**	**18**	**60**
МОДУЛЬ 2. ЕКСПЕРИМЕНТ ЯК ВИД ПРАКТИЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ДОСЛІДНИКА					
Змістовий модуль 5.ОСНОВНІ ЕТАПИ ЕКСПЕРИМЕНТАЛЬНОГО ДОСЛІДЖЕННЯ					
8	Тема 1. Змінні у структурі психологічного дослідження.	12	2	2	8

9	Тема 2. Етапи експериментального дослідження.	14	2	2	10
Змістовий модуль 6. ОРГАНІЗАЦІЯ ТА ПРОВЕДЕННЯ ПСИХОЛОГІЧНОГО ЕКСПЕРИМЕНТУ					
10.	Тема 1. Плани експериментальних досліджень.	**16**	2	4	10
11.	Тема 2. Доекспериментальні та квазіекспериментальні плани.	**12**	2	2	8
12.	Тема 3. Валідність та надійність психологічного експерименту.	**12**	2	2	8
13.	Тема 4. Інтерпретація результатів та проблема оцінювання експериментального дослідження психіки.	**10**	2	2	6
14.	Тема 5. Академічна доброчесність у психологічній науці.	**14**	2	2	10
	МКР	**2**			
	Разом за змістовим модулем 2	**90**	**14**	**18**	**60**
	УСЬОГО ГОДИН	**180**	**28**	**36**	**120**

10. Рекомендована література

Базова

1. Бондарчук О. І. Експериментальна психологія : курс лекцій. Київ : МАУП, 2003. 120 с.
2. Галян О. І., Галян І. М. Експериментальна психологія. Київ : «Академвидав», 2012. 400 с.
3. Горбунова В. В. Експериментальна психологія в схемах і таблицях : навч. посібник. Київ: ВД «Професіонал», 2007. 208 с.
4. Зінченко О. В. Експериментальна психологія. *Психологія* / Н. М. Ільїна та ін. Суми : Винниченко М. Д. , 2019. С. 70 - 101.
5. Максименко С. Д., Носенко Е. Л. Експериментальна психологія : підручник для студентів вищих навчальних закладів. Київ: Центр учбової літератури, 2008. 360 с.
6. Максименко С. Д., Носенко Е. Л. Експериментальна психологія (дидактичний тезаурус): Навч. посіб. Київ: МАУП, 2002. 128 с.

Додаткова

Змістовний модуль 1. ***Історія становлення та розвитку експериментальної психології як науки.***

1. Данилюк І. В. Історія психології в Україні. Західні регіони (остання чверть XIX - перша половина XX століття) : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. Київ : Либідь, 2002. 148 с.
2. Джерела формування та історія утвердження предметної галузі української психології : монографія / Акад. пед. наук України, Ін-т психології ім. Г. С. Костюка. Київ: Пед. думка, 2008. 223 с.

Змістовний модуль 2. ***Методологічні засади психологічного дослідження.***

1. Бондарчук О. І. Експериментальна психологія : Курс лекцій. Київ : МАУП, 2003. 120 с.
2. Горбунова В. В. Експериментальна психологія в схемах і таблицях : Навч. посібник. Київ: ВД «Професіонал», 2007. 208 с.
3. Максименко С. Д., Носенко Е. Л. Експериментальна психологія : підручник для студентів вищих навчальних закладів. Київ : Центр учбової літератури, 2008. 360 с.

Змістовий модуль 3. ***Емпіричні методи дослідження психіки.***

1. Бондарчук О. І. Експериментальна психологія : Курс лекцій. Київ: МАУП, 2003. 120 с.
2. Гічан І. С., Гічан О. І. Експериментальна психологія: практикум. Київ, 2004. 180 с.
3. Горбунова В. В. Експериментальна психологія в схемах і таблицях : авчальний посібник. Київ: ВД «Професіонал», 2007. 208 с.
4. Туриніна О. Л. Практикум з психології : навч. посіб. Київ : МАУП, 2007. 328 с.

Змістовий модуль 4. ***Основні нормативи експериментальної діяльності.***

1. Галян О. І., Галян І. М. Експериментальна психологія. Київ: «Академвидав», 2012. 400 с.
2. Максименко С. Д., Носенко Е. Л. Експериментальна психологія : підручник для студентів вищих навчальних закладів. Київ: Центр учбової літератури, 2008. 360 с.
3. Максименко С. Д., Носенко Е. Л. Експериментальна психологія (дидактичний тезаурус): Навч. посіб. Київ: МАУП, 2002. 128 с.

Змістовий модуль 5. ***Основні етапи експериментального дослідження.***

1. Бондарчук О. І. Експериментальна психологія : Курс лекцій. Київ: МАУП, 2003. 120 с.
2. Гічан І. С., Гічан О. І. Експериментальна психологія: практикум. Київ, 2004. 180 с.
3. Горбунова В. В. Експериментальна психологія в схемах і таблицях : Навчальний посібник. Київ: ВД «Професіонал», 2007. 208 с.
4. Туриніна О. Л. Практикум з психології : Навч. посіб. Київ : МАУП, 2007. 328 с.

Змістовий модуль 6. ***Організація та проведення психологічного експерименту.***

1. Бондарчук О. І. Експериментальна психологія : Курс лекцій. Київ: МАУП, 2003. 120 с.
2. Гічан І. С., Гічан О. І. Експериментальна психологія: практикум. Київ, 2004. 180 с.
3. Погорільська Н. І**.,** Ходанович О. В. Математичні методи в психологічних дослідженнях : навч. посібник. Київ: 2015.
4. Туриніна О. Л. Практикум з психології : Навч. посіб. Київ : МАУП, 2007. 328 с.